

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— ;
Pe 3 luni . . . 7.— ;
Pe o lună . . . 2.40 ;

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1|a

INSERȚIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fi

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Alianțe împotriva Slavilor

Viena, 21 Noemvrie.

Parlamentul austriac suferă în momentul de față de o serioasă criză politică, pricinată de schimbarea evenimentelor externe, o criză care denotă completa zăpăceală și desorientare a cercurilor politice din Austria. Situația parlamentară din Austria de mai mulți ani lasă de dorit, în timpuri însă ca cel de față face o impresie extrem de dureroasă ca reprezentanții poporului, în loc să-i ajute statului în criza actuală, au produs un adevărat haos cu diferitele lor păreri și sfaturi, cari în loc să întărească politica monarhiei noastre, mai tare o slăbesc. Când se va întruni din nou parlamentul austriac, după sesiunea delegațiilor, va afla o situație cu mult mai complicată decât cea de acum. Slavii din sudul monarhiei sunt hotărâți să continue obstrucția lor, iar Rutenii au dat deja declarația ca vor obstrua nu numai în plen ci și în comisia bugetară, de oarece pretențiile lor relative la crearea unei universități ucraine și la reforma legii electorale din Galiciia n'au fost satisfăcute până acum de guvernul austriac. În astfel de împrejurări putem profeti cu siguranță, că parlamentul austriac nu va desvolta până la Crăciun nici o activitate pozitivă, ba ne temem ca nici nu va fi în stare să voteze bugetul provizor pe șase luni, așa că § 14 din constituție va trebui iarăși să fie aplicat de guvern.

E mai mult ca probabil ca marile momente istorice prin cari trecem află atât la

cărma monarhiei noastre cât și în parlamentul vienez o generație de epigoni, cari nu știu să traga foloase din evenimentele politice din Balcani. Deocamdată înregistrăm numai drept efect al evenimentelor rasboinice, o teamă ridiculă de Slavii din Sud care-i scoate din sarite și pe cei mai serioși și mai cumpeniți oameni, răpindu-le orice judecată logică. În privința aceasta se disting mai ales unele personalități conducătoare din partidul Germanilor naționali-liberali, cari în groaza lor de slavismul cutropitor și-au pierdut orice demnitate și judecată, aruncându-se fara nici o rușinare în brațele maghiarimei, căreia-i cer sprijinul împotriva dușmanului comun. Lucrul acesta ar fi plausibil, dacă față de succesele Slavilor în rasboiul balcanic și față de posibilitățile ce ar rezulta pentru monarhia noastră toate poporele ei ar fi patrunse de dorința de a se strânge într'un mănunchiu puternic împrejurul tronului și al dinastiei, uitând toate urile și neînțelegerile ce le-au desbinat până acum. O astfel de dorință ardentă există de mult între Români și Germani, dar ea n'a putut fi realizată până acum din cauza politiceii intransigente a Maghiarilor. Acum iarăși a fost stăvilită această chestiune a apropierei între numitele naționalități. Ziarele maghiare, văzând primejdia slavismului și auzind de un zvon neîntemeiat că dep. român bucovinean, dl. Dr. Isopescul-Grecul, voiește să inițieze o împăcare între Români și Unguri, au salutată cu mare bucurie acest presumpțiv pas al dlui Isopescul, văzând întrânsul zorii unei nouă ere politice în Ungaria. Zvonul acesta este însă fals, dar cu

toate aceste am putut constata cam cum ar dori Ungurii să se împace cu noi. Tisza s'a grabit să declare că el va sta de vorbă *numai cu conducătorii unguri ai Românilor!* În astfel de împrejurări o pace între ambele popoare este o absurditate, în care groful Tisza poate crede, noi însă o respingem cu indignare, deoarece este înjositoare pentru poporul român. O eventuală înțelegere între Români, Germani și Maghiari poate numai în cazul acela să devie o realitate, când acești din urmă vor renunța pentru totdeauna, nu numai cu vorba ci și cu fapta, la utopicele lor tendințe panmaghiare și când vor trata națiunea română ca pe o națiune egală cu dânșii.

Vicepreședintele delegațiunii austriace, deputatul Dobernig, le-a făcut Germanilor un foarte rău serviciu cu *pater peccavi* al său față de Unguri, cerându-le scuze pentru politica sa antimaghiară și promițându-le că deacuma va merge cu dânșii prin apă și prin foc. Înainte de toate constatăm că Dobernig, care n'avea absolut nici un drept să vorbească în numele Germanilor din Austria, s'a gudurat la picioarele lui Tisza. Este adevărat că situația Germanilor din Austria este foarte critică, dar, slavă Domnului, ei încă nu sunt siliți să alerge după ajutorul Maghiarilor, cari s'au purtat până acum așa de brutal cu dânșii. Dacă are cineva să se teamă de noua schimbare a lucrurilor, apoi Maghiarii sunt cei dintâi cari trebuie să fie îngrijiți, deoarece ei sunt izolați din toate părțile. Dacă voiește să iasă din aceasta izolare completă și să se alieze cu Germanii și cu Români, apoi Maghiarii trebuie să facă primul pas și să înceapă o acțiune de împăcare.

Un vis.

În amintirea lui Octavian Smigelski.

De Ion Agârbiceanu.

Vântul dela miazazi fluiera în strașina casei, izbea în geamuri picuri rari și grei, în restimpuri se auzia ploaia de alică pe acoperiș, apoi vuetul vântului, sutele de glasuri repezi, fușgerătoare, se învăluiau iarăși, și auziam din nou același tuit prelung, rece, pustiu. Mă svârcoleam în așternut și nu puteam să dorm, poate nici nu voiam să dorm! Din când în când se auziau pocnete în use, în acoperiș, glasuri multe, rătăcitoare plângeau prin ogradă. Totdeauna mi-a plăcut viforul, furtuna, deslănțuirea oarbă a puterilor firei; descopeream par'că în urletele viforului signalele unei revoluții, pe care, știe Dumnezeu de ce, o aștept de multă vreme. Dar niciodată vuetele de afara nu mi-au răscolit așa de adânc sufletul, nu mi-au fost așa de sinceri prieteni ca în noaptea aceea! Ma luau pe aripile lor viforoase, mă înălțau într'un dans nebun, mă săltau ca pe-o franză ușoară și nu-mi era frică! Zâmbeam cu ochii mari deschiși, și în loc să mă răcoresc, căldura creștea tot mai mult în inima mea. Și după cum uraganul de afara pare că nu mai vrea să știe de nici o piedecă ce i se pune în cale, părea atotstăpânitor, astfel și eu, în viforul de imagini care-mi treceau luminoase pe dinaintea ochilor, nu mai vedeam nici o pie-

decă în calea întru chipării idealului visat atâta vreme.

Dup' amiaza întreagă avusesem o lungă și viforoasă ședință a episcopiei bisericeii. După ce am întregit plânsele în gândul meu zidirea unei noi bisericeii în sat, mă hotărâi în sfârșit, în primăvara aceea, la începutul Paresemilor, să fac pasul cel dintâi și să spun dorința mea hotărârii episcopilor. Știam din viață că oamenii noștri nu dau bucurii banul din pungă, că primesc cu aclamații ori ce propunere care pe ei nu-i costă nimic, dar eu sunt în stare să tândălească cu hotărârea am întregi când li se cere o jertfă pe care, de altfel, ei nici nu pot să o priceapă cum se cade. Biserica noastră e temeinic încheșată și acum, din ziduri ca de fortareată, dar nu mai e încapătoare pentru toți, și pictura care pe la 1902 va fi fost vie, acum abia de mai arată limpede vr'un cap cu barbă lungă de prooroc. În colo totul e sters și afumat, și eupolele scunde apasă așa de greu par'că. În anii în cari ma muncisem singur cu gândul de a ridica o nouă biserică îmi va fi câștigat multe argumente, mi se va fi cristalizat în minte și inimă întregul chip cum aveam să apar propunerea ce veniam s'o fac! Episcopii mă ascultară în liniște, privindu-mă un restimp tîntă în ochi, apoi, după ce ajunsesem și la jertfelă bănești cari trebuiau aduse, ei își plecarea capetele, dar totuși mă ascultară în liniște până ce terminai.

Urmă apoi, spre desiluzia mea, un șir neșfârșit de plângeri, ca „nu sunt bani”, ca „nu putem”, ca „ar fi bine să lăsăm pe mai târziu”,

ca „biserica de-acum e încă bună”, ca „mai ține și o sută de ani”. Și, în minte ca acum, într'o clipă de sărăcitare mă ridicai.

„Dumnezeu voastră vă ridicăți mereu case largi, încapătoare, luminoase; e plin satul de case nouă. Nu e o rușine pentru satul nostru ca singur Dumnezeu să locuiască și pe mai departe într'o casă întunecoasă și afumată, veche de o sută douăzeci de ani?”

Nici odata nu e bine să ne credem mai mult decât alții, nici odata nu e bine să desprețuim pe semenii noștri! Eu spuseseam cuvintele de mai sus cu un aer de superioritate, mi se părea că nici nu mă vor înțelege bunii țărani cari stăteau înaintea mea. Urmă o tăcere adâncă câteva clipe, pe fețele episcopilor se putea citi o seriozitate, de care, vai, mulți intelectuali nu sunt capabili, apoi unul din episcopi, un bătrîn cu plețele cărunte, cu ochii buni, albaștri, se ridică și zise:

Părințe eu dau o mie de zloti. Dacă vrei pe Dumnezeu viitoare pun banii în casa bisericeii.

O strălucire nebănuită inundă fețele tuturor. Îndată începura ofertele, cuvintele de încurajare; însuflețirea sfântă creștea mereu și eu mă simțeam așa de mic, așa de neputincios, înaintea acestor buni țărani! Îmi părea că Dumnezeu vorbește cu mult mai puternic din privirile, din fețele lor, decât din toate argumentările mele, pe cari, vai, le studiasem, și la cari mă gândeam ca la un succes oratoric.

Hotărâram în unanimitate ca toată afacerea

cei cari am fost, anul trecut, în Blaj, la sărbătorile grandioase jubilare ale „Asociațiunii” am putut auzi pe scena improvizată actori de prima forță, pe Aristizza Romanescu și Petre Liciu.

E semnificativ, Doamnelor și Domnilor, că moartea unui actor de talia lui Petre Liciu a putut să aducă doliu la întreg publicul nostru românesc, care urmărește mișcarea noastră teatrală. Dacă fac o paranteză aici și aduc în discuție locul acesta, în numele „societății noastre pentru fond de teatru român”, părerea de rău pentru moartea scumpului Petre Liciu, care a fost un actor de seamă și a avut o inimă de diamant — lucru rar în zilele noastre — să mi-o luați în nume de rău, Doamnelor și Domnilor.

Cred că dacă vrem să ajungem să auzim cât mai des artiști dramatice de prima ordine, va trebui să ne gândim la înființarea cât mai grabnică a unei trupe ambulante — deocamdată — de artiști de profesie. Acesta este deosebitul cel mai de căpetenie, care dacă s'a va să se îndeplinească, va ajuta să progreseze arta dramatică română în Ardeal cu rezultate remarcabile.

Nu numai când vom avea o trupă de actori vom putea vorbi de un ansamblu rotunzit, vom avea și o trupă care va avea pretenții mai mari, vom putea să vorbim de o trupă care va da mai intensiv seama despre repertoriul, care se joacă.

Publicul așteaptă această trupă românească și așteptarea sa este foarte justificată.

Este vorba pe când să se poată întrupa această dorință îndreptățită?

Și gândul mă poartă mai departe. Mă duc în satele învecinate românești, pe la „reprezentările teatrale”, cari le-am văzut până acum. Cu puține excepții, săli mici, scunde, pline de lume îngrămădită ca la bălcu, scena primitivă, construită la repezeală, pe butoaie și pește, pe mese de restaurant, lămpile de petrol ard slăbuț, actorii improvizati își spun replicile mașinal. Și lumea aplaudă la orice glăsuț, fie ea bună sau rea, căci lumea aceasta este foarte puțin pretensivă.

Nu sunt toate reprezentațiile așa, dar în mare parte acestea sunt caracteristicile pe care le avem în satele noastre la sate, urmate cu dans până în zori de zi. Când mă gândesc la excepții, îmi vine în minte sala școlii populare din Șăliște, unde scena ei stabilă și cu aranjamentul ei curățat, care te invită să adăști în localul acesta. La cele mai multe din reprezentațiile de la sate noastre te crezi în Șunturugul atât de bine descris de domnul vice-prezident al societății noastre.

Fiecare diletant este un semi-geniu, dacă nu chiar un geniu întreg, fata părintelui a cântărețului sau o „filomelă”, cutare domnișor întrece pe Bonci și pe Caruso, pe Nottara și pe Nottara.

Te întrebi: „Asta este arta? Este teatru adevărat?”

Lupta sufletească, care se naște în pieptul omului în căutarea intelectual cu bun simț, este mare. De multe ori îți zici: decât astfel de manifestare culturală, mai bine nimic. Și — totuș — după ce ai analizat bine argumentele, pe îndelețele, nu-ți vine să arunci anatema asupra manifestațiilor acestora.

După ce ai răsfoit istoria neamului tău, conștientându-te despre greutățile, cari a avut să le înfrângă, după ce ai cunoștință despre numărul mare de analfabeți, care-l are neamul, după ce cunoști din alte cărți starea naturală a diferitelor noastre pături sociale — îți vine la conștiință că ar fi un sacrilegiu să încerci să îmbunătățești manifestațiile acestora dramatice naive. Chiar așa, naive, cum sunt ele, poartă un germene de bun simț, un germene, care poate să se desvoalte și să aducă manifestații mult mai frumoase, dacă o seamă de oameni vor găsi posibilitatea să dea o direcție sănătoasă întregului curent.

(Va urma.)

Biserica românească în Viena

APEL.

Cu deosebită satisfacție și emoțiune considerăm roadele și mersul societății jubilare imperiale pentru zidirea unei biserici și întemeierea unei comunități bisericești române gr. or. în Viena. Această societate a avut chiar dela origină, în inimile și cugetele autorilor ei, sentimentul just al unui însemnat și adânc scop de împlinit; și pe cât merge, ideea ei se clarifică și se întărește mai ales întrucât ea prinde puteri din răsunetul și refluxul dela sine înțelese în inimile Românilor de pretutindeni cari, după puterile lor și pe măsură ce sunt informați despre existența societății noastre, nu pregetă a adăoga câte o piatră la edificiul acesta atât de necesar și plin de viitor în capitala Austriei. — Zidirea unei biserici pe lângă care să înflorească o casă a comunității române din Viena este implicată de existența unui număr însemnat de Români aci, care număr crește mereu, ea este condiționată și de frații cari trec și se opresc în Viena și cari, de când există aci o „capelă gr. or. română” bine organizată și exemplar administrată, cercetează acest locaș de reculegere și rugăciune creștinească, acest focar al unei culturi de adâncă actualitate. — Nu de mai puțină însemnătate este faptul că garnizoana Vienei are două regimente permanente „românești”, în prezent trei, (corpul de armată VII și XII din Bănat și Transilvania) care-și oficiază slujbele divine, în lipsa unei proprii biserici, într-o biserică a „garnizoanei” cedată întâi protestanților, iar apoi de către aceștia credincioșilor de confesiune gr. orientală.

Chiar dela fondarea societății noastre am avut, prin sprijinul entuziast al Românilor din toate părțile, garanția că în cugetul nostru viază o rădăcină comună tuturor. Și așa a continuat manifestarea acestui sprijin și va continua până la împlinirea scopului nostru. Ne împlinim aci, prin

binevoitoarea ospitalitate a obștește prețuitului organ „Românul” din Arad și rugând administrațiile tuturor țărilor românești din monarhie și din regatul României care simt și împărtășesc însemnătatea acțiunii noastre să considere ca o dreaptă contribuție la această acțiune reproducerea acestor rânduri. Ne împlinim o adâncă datorie aducând mulțumiri publice persoanelor și autorităților și asociațiilor cari au adus, în timpul din urmă, marimonioase contribuții spre realizarea ideii noastre:

- D. Agop și dna Popovici (Fălești-Elenocfa, Basarabia) K. 1000
- Primăriile de Tulcea, Turnu-Severin și Roman (câte lei 200) L. 600
- Primăria București L. 1500
- Primăria de Focșani L. 500
- Primăria de Târgoviște L. 400
- „Banca Națională” din București (Subscripție proprie l. 5000, colectă l. 3500) L. 8500
- Dna Anny general Materinga (membră pe viață) K. 200
- D. I. Cristescu (București) K. 100
- Prefectura poliției de București (colecta cu lista No. 34) L. 140
- D. C. Comănescu, șef de birou tehnic la C. F. R. București (cu lista No. 202) L. 160
- D. avocat Vladimir Athanasovici din București (cu lista No. 6) L. 70
- Dna Iustina Dr. Sâmbecan (Sibiu), Dr. Laurențiu Pop cu dna (Abrud), Andrei Farcas (Viena) — ca membri ord. câte K. 10
- D. Stefan Socaciu, mare comerciant (București. Cu lista No. 198) L. 60
- Dna Paulina Giurgea cu fiul, d. Dr. G. Giurgea (București) K. 60
- Dni George Guiman (Poiana Mărului-Zărnești) și Ioan Sp. Munteanu (Brașov) câte K. 10.

Comitetul societății:

Dr. Mihai A. Popovici,
secretar.

Răsboiul continuă.

Luptele continuă la Ceatalgea. — Atitudinea Rusiei. — Soarta consulului Prohászka. — Presa străină despre România. — Ordin de mobilizare în Arad. — Agravarea conflictului austro-rus.

Arad, 22 Noemvri.

Nu va fi deci armistițiu nici pace între Turcia și adversarii săi, căci prea erau umilitoare condițiile impuse ei de Bulgari. Turcii voiesc mai bine să moară cu arma în mână, pe mormântul patriei lor, decât să încheie o pace așa de rușinoasă și să evacueze fortărețele din Adrianopol, Scutari, Ianina, Dibra și Ceatalgea cari prin apărarea lor eroică vor spăla rușinea înfrângerilor turcești. Răsboiul va începe deci din nou, cu mai multă furie.

Bulgarii au drept aliați curajul și încrederea în forțele lor, iar Turcia și-a chemat pe cel mai redutabil aliat al său: holera asiatică scerătoare de mii de vieți, zilele aceste se va hotări deci soarta răsboiului.

Sârbii s'au cam pripit cu trâmbitarea victoriei lor dela Monastir, care până astăzi n'a fost ocupat. Ei voiau să facă impresie în Austria cu victoria lor, dar s'au înșelat rău; a doua desiluzie a fost ultimatul ambasadorului austriac Ugron către guvernul sârbesc în chestia consulului Prohászka. În urma acestui pas energic Sârbii au permis unui consul austriac, Edl, să meargă la Prizrend și să se înțeleagă cu Prohászka, despre care primim știrea că-i rănit de cătră soldații sârbi și zace în spital. Acest fapt, dacă nu va fi desmințit, împreună cu ocuparea Albaniei aruncă Serbia într-o mare primejdie. Măsurile militare pe cari le ia monarhia noastră împotriva inso-

lenței sârbești au caracterul unei foarte serioase demonstrații militare care-și va arăta imediat efectul, desmetecindu-i pe Sârbi din visurile lor de mare putere (!?). Ei au crezut că ezitarea monarhiei noastre se datorește slăbiei ei interne; fericiți ar fi, dacă Dumniiloror nu vor avea ocazie să se convingă de această slăbie aparentă!

Serbia bate în retragere.

Belgrad. — Oficiosul „Samoprava” într'un articol intitulat „Neînchipuita neîncredere”, constată că cercurile dirigente din Austro-Ungaria și Serbia se silesc a menține discuțiunea dintre ambele puteri pe tonul unei argumentări obiective. Ziarul adăoga că din parte-i în totdeauna s'a silit să nu tulbure nici o dată în această discuțiune intențiunile pacifice și că guvernul sârbesc nu a violat niciodată susceptibilitatea puternicului vecin. Se recunoaște în Serbia că raporturile cordiale cu Austro-Ungaria sunt una din cele mai de seamă condițiuni pentru progresul pacific al Serbiei; Guvernele sârbești trebuie să se sprijine pe curentul ce domnește în Serbia. În monarhia vecină trebuie să se fie socoteală că cea mai bună cale de a stabili raporturi durabile amicale austro-sârbe ar fi dacă Austro-Ungaria ar proba aceeaș condescendență față de poporul sârbesc ca și față de celelalte state balcanice.

Soarta consulului austro-ungar din Prizrend.

Belgrad. — Iari la amiazi consulul Edl a sosit în Belgrad, de unde probabil va pleca la Prizrend. Guvernul sârb i-a pus la dispoziție un tren special.

Viena. — „Neue Freie Presse” primește o telegramă din Prizren cu data de 17 Nov., în care consulul Prohászka anunță că e sănătos și că pleacă la Üsküb.

Atitudinea Rusiei.

Odessa. — Mobilizarea în Rusia de sud a fost suspendată. Până acum s'au trimis în Basarabia 2 divizii de infanterie și 10 escadroane de cavalerie, cari au ocupat pozițiuni în regiunea Prutului. Din regiunea Cazan și Volga se trimit trupe spre vest.

*

Berlin. — Din cercurile diplomatice se anunță că țara nu mai aprobă politica de mediațiune a lui Kokowzew și Sassonow. Panславisti au ajuns stăpâni pe situație. În urma acestei schimbări s'au luat întinse măsuri militare la Odessa, Kiev, Varșovia și Vilna.

*

Berlin. — Lui „Frankfurter Zeitung” i se comunică din Petersburg: Hartwig, ambasadorul rus la Belgrad a declarat unui corespondent al mai multor ziare germane, că în ori ce caz Serbia trebuie să primească ieșire la Adriatică. Austro-Ungaria nu va putea să împiedece aceasta.

Tratative româno-bulgare.

Budapesta. — Ziarul „Budapesti Hirlap” primește dela corespondentul său din București următoarele:

Din anturajul cercurilor oficiale aflu că Bulgaria vrea să intre în tratative cu România, referitor la rectificarea frontierei. Dacă desfășurarea evenimentelor de pe câmpul de război, va permite aceste tratative vor începe chiar în cursul săptămânei viitoare.

Serbia pretinde ajutorul Bulgariei contra Austriei.

Berlin. — Corespondentul de război al ziarului „Lokalanzeiger” părăsind câmpul de luptă, a sosit în Budapesta de unde a trimis un articol ziarului său, în care spune următoarele: Este adevărat că pericolul unui război și mai groaznic a trecut, însă n'a scăzut. Se știe că Bulgaria a cerut Serbiei să-i trimită în ajutor mai multe divizii din armata sârbă. Lucrul acesta s'a petrecut tocmai atunci când criza austro-sârbă a ajuns punctul culminant. Serbia a răspuns Bulgariei că-i va trimite în ajutor 3 divizii, dacă Bulgaria își ia angajamentul să dea ajutor armat Serbiei în cazul când pretenția ei cu privire la Adriatică trebuie să se rezolve prin arme între Austria și Serbia.

Situația în Balcani este foarte critică. Pozițiile de acolo sunt stăpâne pe situație și ele conduc destinele statelor respective, nu guvernele.

Acel corespondent pe când se afla la Mustafa-Pașa a avut ocazia să vorbească cu un ofițer superior bulgar, acesta i-a declarat că peste 2 luni statele aliate din Balcani pot pune pe picior de război un milion de soldați. Această forță armată va fi suficientă ca în caz de nevoie să sprijinească cu armele realizarea planului Serbiei în ce privește Adriatică. Este adevărat că guvernele statelor balcanice au altă părere, acum ele trebuie să execute voința poporului.

Corespondentul venind în contact cu politicienii din Budapesta s'a convins că Austria nu va satisface niciodată pretențiile Serbiei. Austria este convinsă că dacă Serbia va reuși să aibă un port în Adriatică, acela va deveni un port de război al Rusiei, și acesta este motivul principal că Austria se opune din răspuțeri.

Ordin de mobilizare în Arad?

Arad. — Din sursă autentică suntem informați, că ieri scară toate autoritățile militare

din Arad au primit în plic închis ordinul de mobilizare în vederea eventualei răscolu austro-rus. Plicul acesta va putea fi desfăcut numai la ordinul telegrafic al ministerului de război.

Independența Albaniei.

Triest. — Șeful albanez Ismail Remal a sosit împreună cu 14 soți ai lui la Durazzo, unde împreună cu ceilalți șefi albanezi adunați aci va proclama independența Albaniei.

Chesdia Dardanelor.

Petersburg. — Guvernul rus a hotărât să ceară Porței trecere liberă prin Dardanele și câteva stațiuni de cărbuni.

Londra. — Față de această pretențiune a Rusiei, ziarul „Daily Telegraph” inspirat din anturajul guvernului declară, că această pretențiune a Rusiei e în contradicție cu promisiunea lui Sassonow făcută ambasadorului turec Turkhan pașa.

Turcia a respins condițiunile Bulgariei.

Constantinopol. — Tratativele referitoare la armistițiul au fost întrerupte și astfel lupta a început din nou. Azi s'au auzit puternice bubuituri de tunuri.

*

Constantinopol. — Consiliul de miniștri a respins condițiunile propuse de către Bulgaria privitoare la armistițiul și astfel a hotărât continuarea luptei.

Românii din Paris și situația externă.

— Dela corespondentul nostru special. —

Paris. 19 Nov. — Un mare număr de români stabiliți la Paris, majoritatea studenți, sau absolvenți de universitate, au ținut aseară o întrunire politică în sala cea mare a hotelului „Voltaire” de lângă teatrul municipal Odéon. S'a discutat asupra politicii externe a României. Unii dintre oratori au criticat atitudinea guvernului român numindu-o „sovăitoare”. În general s'a cerut guvernului ca să ia măsuri energice ca interesele întregului românism și a românilor din Transilvania în special, să fie respectate. S'a propus o nouă orientare în politica externă a României cu scopul de a asigura triumful idealului național.

Au luat cuvântul la această întrunire d-nii: Serban, M. Russu-Sirianu, Spineanu etc. S'a hotărât ținerea mai multor întruniri de acest fel spre a se fixa definitiv atitudinea generațiunii mai tinere.

Presa străină despre România.

Londra. — „Times” publică telegrama următoare din București:

Guvernul român continuă pregătirile militare. Arsenalul lucrează zi și noapte. Armata construiește o linie ferată dela Medjidia la Kara-Orman care e la 40 km. mai la sud. Aceste măsuri nu sunt dictate de nici o intenție agresivă, dar indică hotărârea guvernului de a menține starea de pregătire militară. Nici o negociațiune formală cu Bulgaria n'a fost sau nu e pe punctul de a fi întreprinsă cu privire la rectificarea frontierelor dela Dobrogea. Opinia generală e că deoarece beligeranții vor trebui să facă pacea prin negociațiuni directe sau semidirecte, numeroasele chestiuni secundare cari se înlănțuiesc cu chestiunea balcanică vor fi regulate într-o conferință la care România va avea dreptul să fie reprezentată.

Stéphane Lauzanne despre adevărata situație a războiului

București. — Stéphane Lauzanne, primul redactor al ziarului „Le Matin”, care trimitea zil-

nic ziarului său știrile de pe câmpul de război a trecut alaltăieri prin București cu expres orient mergând spre Paris. D. Ion Cămărășescu care merge la gară să întâmpine pe distinsul jurnalist francez, a convorbit cu dânsul pe puțin timpul opririi trenului în gara de nord. Ieșire un redactor al unui ziar bucureștean, întâmpinat la rîndul lui pe d. Cămărășescu, care a spus numitului redactor bucureștean următoarele:

— Nu sunt ținut la nici un secret. Dimp-trivă. D. Lauzanne are ferma convingere că războiul s'a sfârșit și rolul său de corespondent fiind terminat se întoarce acum la Paris.

Dsa mi-a afirmat că toate știrile privitoare la ultimele succese turcești sunt neîntemeiate. Turcii sunt pierduți și dacă ei și colo, vor purtăză câte o izbândă asupra fracțiunilor trupe bulgărești, aceasta nu poate nici deîntriu asupra soartei războiului.

Cealaltăză m'ă poate rezista cinci sau șase zile și apoi toată linia va cădea în mâna Bulgarilor. Este puțin probabil însă ca aceștia să reziste în planul lor de intrare în Constantinopol deoarece arată de greutatea de tot soiul ce va întâmpina în cale, ar fi pentru ei asumarea răspunderii morale atât de grele încât depășesc forțele lor”.

*

„Înainte de a părăsi capitala Turciei, d. Lauzanne a ținut să aibă o ultimă întrevvedere cu Kiamil pașa, întrevedere care l'a impresionat adânc. Kiamil pașa, bătrîn octogenar este, dar dânsul, singura forță turcească care a mai rămas în picioare. Kiamil pașa a plâns cu lacrimi în ochi că de opt zile așteaptă răspunsul Europei și răspunsul aliaților. Aliații răspund cu tunurile și cu baionetele, iar Europa vinovată în istoria va judeca odată și odată asupra cui va răspundea zilei de azi. Europa nu a cerut niciodată Turciei aplicarea reformelor, iar astăzi cere concesii inacceptabile. De un secol Europa speculează Turcia și azi o părăsește.

Redactorul francez a insistat mult asupra meinciiei corespondențelor sale privitoare la superioritatea tunurilor franceze. Dsa pretinde că toate afirmările sale sunt fapte oficial înregistrate și că după război din stabilirea adevărului va reieși vădit inferioritatea armamentului german.

Va voi asigura, a zis d. Lauzanne, că în Constantinopol a domnit în tot timpul războiului și azi încă deasemenea, cea mai perfectă lipsă. Atât incendiile cât și masacrarea sunt știri fanteziste scornite de ziaristi fără scrupul. Populația este resemnată. Holera însă face ravagii groaznice și scara pe care băntuie în rîndurile oștirii este îngrozitor de mare. Spectacolul este sfâșietor la porțile orașului și nu se poate descrie. A fost alaltăieri în Pera un mare meci de emojime când cei 2000 de marinari, apărând la 9 națiuni deosebite au defilat și au luat pozițiune în oraș cu mitralieze și cu muniții.

În sfârșit Mahmur Muktar pașa care comanda aripa dreaptă a armatei turcești la Cealaltăză a fost rănit grav Luni seara în împrejurările următoare: Luni dimineața Muktar pașa încălca în zorii zilei și inspectând tabăra, văzu cu mirare că una din tranșeele principale fusese evacuată din pricina unui ordin greșit. Bulgarii începeau a o ocupa. Muktar pașa deschise focul în fruntea unui batalion. O ploaie de gloanțe îl impresură. Un proiectil îl răni la pușcă. Un glonte îi găuri genunchiul. Glonțele a fost extras Luni dar eroicul general nu va mai putea să reia serviciul său. Cenzura turcă a oprit toate telegramele noastre în privința acestei răniri.

Abdul Medsid principele Albaniei.

Constantinopol. — În cazul când Albania va primi autonomia, guvernul otoman va propune puterilor să primească pe Abdul Medsid, fratele mai mic al moștenitorului de tron Iussuf Izedin de principe al Albaniei.

BRAUN M.

CROITOR PENTRU DOMNI

magazin de haine pentru bărbați, băieți și copii

ARAD,

bulevardul Arhiducele Iosif (József főhercegút) nr. 3. Vis-à-vis de sta-

tuia lui Kossuth.

Ba 367—3

sau, neavând bani de tren, vor fi siliți să-și lase munca speculată și vor accepta noile condițiuni puse de proprietar. Fericită țară, în care brațele poporului de jos sunt speculate de toate lichidele, cari au avut norocul să se nască bogati și au învățat să tragă pe sfoară prostimea.

Răsboiul și filatelia. Răsboiul balcanic dacă e așa de trist pentru atâtea neamuri nu a făcut mai puțin, și bucuria strângătorilor de mărci postale. Se așteaptă la Paris, de câteva zile apariția noilor timbre emise de către aliați în provinciile ocupate. Aceste timbre vor fi la fel pentru cele patru țări, ceea ce este o particularitate unică în istoria filateliei. Inițiativa acestei măsuri comune a avut-o Grecia. Artistul însărcinat să desemneze modelul, a fost inspirat de cuvintele finale ale regelui George din telegrama sa adresată celor trei suverani aliați. Formatul, compunerea și ornamentul, sunt identice pentru celelalte state. Stampa din mijloc figurând un oraș, este singurul detaliu, care deosebește țările. Pentru Bulgaria, reprezintă Sofia; pentru Serbia, Belgrad; pentru Muntenegru și Grecia, Cetinje și Atena. Dedesubtul celor patru orașe, pluteste aceeași nuanță luminoasă, unde crucea apare în caractere de foc cu inscripția: „In hoc signo vinces.” Ideia a fost dată de către directorul muzeului numismatic, din Atena. Guvernul grec a adoptat-o cel dintâi; celelalte națiuni s'au grăbit să imite exemplul. Așteptând emisia acestor timbre, în prezent se întrebuintează timbre provizorii. Grecia a imprimat timbre pentru fiecare insulă ocupată de flota sa; acestea sunt în patru feluri; pentru Lemnos, Imbros, Samos și Tasos.

Pariuri excentrice. E nostim să vezi acum rezultatele pariurilor făcute cu ocazia alegerii președințiale din Statele-Unite. Se știe că patima duce pe adversarii candidaților la situații ridicole. Azi au început să se execute cei cari au pierdut. Iată unul care fierbe un ou pe treptele Capitolului. Altul urcă scara monumentului lui Washington ținând în echilibru un ou în furculiță. Oul cade, se sparge și incidentul e gata cu gardistul, care-l apucă de guler și-l pune să steargă pe jos. Un bogătaş e nevoit să alerge pe o bicicletă de copil strigând: „Bine e'a eșit Wilson! Uite unde m'a adus Taft!” Miss Catherine Henry, o institutoare din Norwalk (Connecticut) a pierdut pariul și trebuie să facă toată iarna cursul în pantofi de bal și ciorapi albi.

Și câți alții!

„Romanul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

x **Cari voiesc să învețe a cânta la pian** foarte adescori nu știu de unde să-și cumpere pian. Pentru că fiecare cumpărător să fie deplin mulțumit în privința calității și a prețului marfei ce câmpără, se recomandă magazinul de pianuri, cimbale și pianine al cunoscutei firme **Kaufmann T. A. în Sibiu**, str. principală, unde se capătă cele mai bune fabricații din lume, sursă vrednică de încredere, prețuri foarte moderate.

x **Instrumente muzicale în Timișoara** mai ieftin se pot câmpăra la firma **Klemens**, prăvălie de instrumente muzicale, Timișoara-Cetate, str. arhiducele Eugen nr. 12. Tot aci se execută reparaturi în mod specialist cu prețuri ieftine.

x **În atențiunea cumpărătorilor de pianuri.** Reclamagii inventează fel și fel de mijloace de a înșela pe cumpărătorii de pianuri, prin ce

apoi ponegresc bunul renume al firmelor cinstite și totodată dau publicului credul măriă proastă cu prețuri mari. Din această cauză se cere ca publicul să fie mai precaut la cumpărarea de pianuri, pianine sau armonii. În această privință se recomandă on. public firma **Renner Ferencz és Albert**, cel mai mare și mai vechiu magazin de pianuri din Ungaria-sudică. Aci se vând pianuri, pianine și armonii chiar și pe lângă plățiri în rate favorabile. Corespondență în limba română.

x **Pregătirea romului și a lichierurilor în mod casnic!** 100—200 procente economie, 20 fileri. 1 dosă de extract de rum concentrat de lamaiea, sau orice extracte de lichieruri, prin care se poate pregăti 1 litru rum foarte fin, ori 2 litri de lichier foarte fin. La fiecare sticlă se aclude și modul de pregătire.

În schimbul unei sume de 30 fil, în mărei postale trimis franco o dosă de mostră din ori care extract de lichier sau rum.

Magazin principal: **Parfumerie „Hygiene” Timișoara-Cetate** (Temesvár-Belváros) vis-à-vis de intrarea casei hotelului „Coroana”. (A 444)

Ultima oră

Sedința de azi a delegațiunii ungare.

Delegațiunea ungară a ținut azi înainte de amiază o ședință plenară, la care au participat și miniștrii Berchtold, Auffenberg și Lukács. Referentul Papp Géza protestează în contra amestecului delegațiilor austriaci în afacerile interne ale Ungariei. Cere apoi lămuriri dela ministrul comun de finanțe cu privire la declarația pe care au făcut-o membrii saborului bosniac întruniți în Sraievo, împotriva monarhiei austro-ungare. — **Vio** urgitează legătura de linie ferată dintre Bihac-Novi. — **Fr. Chorin**, ungar gest-boget — îl tradează numele — cere sprijinirea în măsură mai mare a industriei ungare. — Șeful de secție din ministerul de finanțe **Thallócy** citește, în numele lui Bilirski, o declarație drept răspuns la interpeleția delegatului Papp. Guvernul comun regretă că s'a putut face o asemenea declarație din partea deputaților bosniaci în contra monarhiei și condamnă pe iscăliții ei. Dealtfel din declarația aceea, inspirată într'un elan de însuflețire de victoriile armelor sârbești, nu putem trage concluzia că în populațiunea Bosniei s'ar fi produs o neliniște și o pornire de răsvrățire, fiindcă în decursul răsboiului n'au trecut în Serbia decât 200 de voluntari, ca să lupte alături cu frații lor în contra Turcilor.

Delegațiunea ungară a votat apoi bugetul guvernului comun. S'a primit și moțiunea delegatului **Vio**. Conte **Berchtold** exprimă de încheiere recunoștința **M. Sale** Suveranului și mulțumita guvernului comun pentru munca depusă de membrii delegațiunei. **Prea Sf.** Sa episcopul **Gherlei**, d. **Vasile Hossu**, într'o scurtă vorbire însuflețită imploară binecuvântarea cerului asupra bătrânului monarh și-a întregii familii împărătești. Cu acestea ședința se încheie, redeschizându-se din nou la orele 5 și jum. d. a. Ședința aceasta de după amiază a fost cea din urmă în actuala sesiune a delegațiunilor.

Nouă vase de rășboi.

Viena. — În cercurile înalte militare de aici se afirmă, că amiralul **Montecuccoli** va cere

în viitoarea sesiune a delegațiunilor ce se vor întruni în luna Martie în Viena, imputernicire pentru a începe construirea de nouă vase de rășboi, tip „**Monarch**”. Vor trece 3—4 ani până la terminarea lor și până atunci vasele de acum de acest tip vor deveni impracticabile și vor trebui înlocuite prin altele. Noule vase vor fi mai mari decât actualii **Dreadnought**-i și vor corespunde vaselor germane de rășboi, tip „**Nassau**”. Pe vasele acestea se vor întrebuinta mai întâi tunurile de 35 cm. calibru în locul celor de până acum de 30 $\frac{1}{2}$ cm. Construirea nouilor vase de rășboi va reclama peste 300 milioane de coroane, care sumă va fi distribuită pe un timp de 6 ani.

PAGINI RASLETE

Iona.

Cu numele acesta cunoaștem un proroc din Biblie, e și o carte cu câteva episoade din viața lui. La alți profeți cetim mărete principii etice. La Iona nu găsim. Dar în cartea lui Iona de anonim alcătuită aflăm întâmplări minunate și vărsite cu el.

Teologii se împart în 3 părți cu privire la interpretarea acestei cărți. Unii susțin că întâmplările descrise aci s'au petrecut așa, și deduc o carte istorică.

Alții o socotesc alegoric, fără fond istoric. Adecă Iona reprezentând neamul evreesc pe țările păgânești, înghițirea lui Iona înșamă mântuirea din robie și întoarcerea la cârmă părintescă a Evreilor.

A treia inspectare consideră cartea lui Iona de narațiune epică satirică scrisă cu tendința de a satiriza îngustimea religiei evreiești și a învăța că Dumnezeu e universal și imenz împotriva concepției evreiești că Iehova e numele al Evreilor și numai pentru Palestina, pentru alte neamuri și pentru alte pământuri nu e Dumnezeu.

În rândurile acestea nu căutam a face teologie, ci interpretare pentru cetitorul de azi să câștige interes pentru Biblie și religie.

Istoria este următoarea:

Dumnezeu desighează pe Iona proroc și propovăduiască într'o cetate păgânească. El nu crede în păgânism și îngrijeste de ei, nici nu crede că religia e mântuită a se estinde și asupra păgânilor, — astfel se împotrivesc mandatului dumnezeesc. Prorocul încearcă să fugă de Iehova, să iasă din Palestina, care, după concepția evreiească sigură stă sub iurisdicția lui Iehova. Se suită pe o corabie, care se îndreaptă spre Tarsis, și cândă ce plecă corabia Iona în cabina lui se pune în pat să se culce, gândind că el e mântuită cum.

Dar Iehova nu e Dumnezeu numai pe uscat și pe mare. El îndreaptă o vijelie năprasnică pe mare. Prorocul se deșteaptă îngrijat. Întreabă corăbierii și pasagerii să vie și el la slujbă, unde fiecare avea să se roage Dumnezeului său, cerându-i să mântuiască corabia.

La această scenă el tresare de-odată. Cum adecă și acești păgâni și neamuri lăpădate și-au ceva credință în cel sfânt? se întrebă mirat.

Viscolul nu vrea să înceteze. Corăbierii se cotesc, că cineva din călători e de vină la ace-

Ka 124

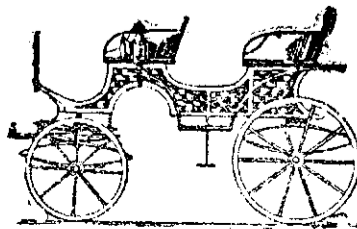
Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară.

Temesvár-Gyárvaros,

Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurenți gratis și franco. — Tot aici se pot căpăta *obnibuse* pentru 6 persoane, *cară funebre*, feiurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate.

sta primejdie. Hotăresc să se arunce sorti pe capul celui păcătos. Soartea cade pe proroc, care îndată mărturiseste păcatul său, cum a vrut să fugă de Dumnezeu înainte de a fi aruncat în valuri. Ei însă n'ar vrea să-l arunce la pietro, încetează rugăciunile și și pun toate silințele să împingă corabia la liman. Toate sforțările în zadar. O altă lecție pentru profetul care se încredința, că oricât de netrebnici și lăpădați îi socotesc pe păgâni ei totuși au milă față de el și le-ar cruta, cu toate sforțările lor.

Dar corăbierii văzând că totul e zădarnic, pentru a-și mântui cei mulți viața se văd constrânși a-l arunca din corabie, ceea ce se și întâmplă după ce iarăși făcură rugăciuni pentru mântuirea prorocului.

Ca prin minune furtuna se domoli, iar un pește uriaș fu trimis de Iehova să înghită pe profet. În rânza peștelui apoi Iona alcătui o poezie, care dacă o studiem aduce aminte de un vechiu psalm, al 88 din Psaltire. Iehova poruncește peștelui să arunce la liman pe Iona ceafăr. Peștele ascultă porunca și Iona e mântuit.

Ne-am fi putut aștepta ca din cele de până aici Iona să și fi dăruit concepțiile sale ofențatoare de Dumnezeu; dar nu deloc. Concepțiile religioase sunt foarte puternice, și nu se schimbă lesne și grabnic.

Iehova îl îndreaptă în Niside. Se duce cu multă sălă și îndărătnicie. Orașul e mare, trei zile ai merge dintr'un capăt în celălalt. Intrând în cetate își începe misiunea. După muncă deabia o zi întreagă cetatea se întoarce la pocăință, altfel Dumnezeu ar prăpădi cetatea. Regele Ninivitenilor dă poruncă să se îmbrace în haine de pocăință toți locuitorii și toată suflarea să postească pentru a întoarce mânia cruntului Dumnezeu. Iar Dumnezeu să schimbă, primește pocăința lor și abste delă prăpădirea cetății. Iar profetul doară se va mângâia din toate acestea?

Nu, el tremură de mânie și de necaz. Tot așa am propovedit și în țara mea — iar acolo puteam ajunge a mă socoti de proroc mincinos, căci cuvântul nu mi-se asculta!

Și se supăraseră că Dumnezeu nu va face ceea ce prorocise Ninivitenilor. Eși din cetate la marginea ei și și făcu un cort așteptând sfârșitul. Soarele ardea ferbinte și căldura lui nu o mai putea suporta profetul.

Atunci Dumnezeu făcu să crească o curcubetă să-l umbrească pe profet și la umbra lui să stea nestingherit de căldură. Iona s'a bucurat.

Dar cătră seară Dumnezeu trimise un vînt, strică rădăcina curcubetei și o uscă. Apoi trimise Dumnezeu un vînt inadusitor peste Iona, încât acesta își chema moartea să-l ducă.

Atunci îl agrăiește Iehova: — „Te-ai supărat Iona pentru curcubetă? Iar mâniașul profet îl răspunde: — Cu tot dreptul sunt supărat. Dar Iehova îi graiește în răbdare: — „Ție ți-a fost milă de o curcubetă, la care tu n'ai lucrat — iar mie să nu-mi fie milă de Minive cu aiâtea zeci de mii de oameni, cari nu-și pot deosebi dreapta de mâna stîngă, ca și de dobitoacele cele multe!

Cu aceasta istorisirea se sfârșește. Iona nu mai dă nici un răspuns. Se pârjolește dincolo de zidurile cetății în arșiță și în zăduful vîntului cu timpul, iar suflul lui e și mai căznit de ciudă: pentru ce este cu îndurarea Dumnezeu față de Niniviteni!

Din toată istoria parcă tresaltă adevărul: A-dăncă și nemărginită e mila lui Dumnezeu, ca fundul mării și ca întinderea pământului și a apelor.

Acest adevăr în Biblia întreagă nicăierea nu este ilustrat mai clar și mai pătrunzător ca în cartea lui Iona. Pentru omul laic și religios mai multe lucruri decât acest adevăr nu sunt și de importanță în această carere și cu tot dreptul.

Roșia, 8 Octomvrie 1912.

Tr. Scorobețiu.

ECONOMIE.

Bursa de cereale.

Cursul azi la ora 12 și jum.

Budapesta, 22 Noemvrie.

Grâu pe Aprilie	12.—
Săcară	10.52
Porumb (Cucuruz) pe Mai	7.88
Ovăș pe Aprilie	10.98

Băncile populare

și cooperativele satești în România.

IV.

Situația actuală.

Am examinat, în articolele noastre precedente, câteva din cele mai importante articole ale Legii băncilor populare așa cum au fost votate de corpurile legiuitoare și cum sunt coprinse în statutul-tip al acelor dintre băncile populare cari lucrează cu casa cen-

trale. Ne-am permis a atrage atențiunea cetitorilor noștri asupra prevederii inteligente și asupra dibăciei cu care a fost întocmită Legea băncilor populare. Intr'adevăr: dacă este adevărat că admirabilul progres ce l-au realizat băncile noastre populare se datorește în mare parte puterii de viață a țărâniei noastre, este nu mai puțin adevărat că acest progres ar fi fost irealizabil sau în orice caz mai puțin pronunțat, mai puțin eclatant, dacă Legea n'ar fi coprinis acele articole, așa de *prevăzătoare*, cari au împiedecat dela început de tot o serie întreagă de neajunsuri, neînțelegeri și abuzuri.

Continuăm analiza noastră spre a putea termina cu ancheta asupra situației băncilor populare în general.

Un alt articol prevăzut expres de legiuitor este articolul 47 din statutul-tip. El dispune ca dacă într'un moment dat banca populară va dispune *de fonduri mai mari decât ar putea să fie întrebuințate în localitate* consiliul de administrație al băncei va fi obligat să depună, *imediat*, spre fructificare suma disponibilă la Casa centrală a băncilor populare. Această măsură prevăzută de lege este cât se poate de utilă căci pune economiile realizate de băncile populare la adăpost de fluctuațiunile sau pericolele la cari ar fi expuse dacă n'ar găsi un depozitar așa de sigur și în acelaș timp așa de binevoitor cum este Casa centrală.

O serie întreagă de articole prevăd modul cum se va forma fondul de rezervă al băncei și cum se vor repartiza beneficiile nete. Notăm că fondul de rezervă nu poate fi întrebuințat *sub nici o formă* în operațiunile societății. El va fi *prelăcut în efecte de stat*, cari vor fi depuse spre păstrare la Casa de Depunere sau la Banca Națională. Aceste efecte nu vor putea fi amanetate fără consimțământul Casei centrale. Cel puțin 10% din beneficiul net al băncei se va trece la fondul de rezervă. Dividendele societăților vor fi de cel mult 10%, iar restul (dacă beneficiul net ar întrece această proporțiune) va fi repartizat tot la fondul de rezervă.

Vedem că legiuitorul s'a îngrijit nu nu-

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(73)

— Urmas —

— Nu, la ce bun să ne răscumpărăm? ia-ne așa în serviciu, și pentru totdeauna: la d-voastră cineva ajunge om și învață ce-i viața. Peste tot lumea, vedeți d-voastră, răul e atât de mare și atât de puternic încât atrage la sine; crășmării au născocit așa rachiuri cu ierburi că aprind în piolet o sete pe care o vadă cu apă rece nu l-ar putea stinge. Omul își vine în fire, și vede că nu mai are o singură para în buzunar. E o mare ispită aceasta, un scandal! Răul ceolește lumea ne-
tulburat; eu vă asigur că întrebuințează tot felul de curse, fără teamă de ochiul lui Dumnezeu, ca să atragă la el lumea sărmană. Iată atâtea cari își îndoaie nasul cu tabac în pulbere, cari se jocă cu fumul acestei ierburi blestemate care necede muștele. S'a văzut, asta-i sigur, s'a văzut bucătarul unei doamne, unei nobile, preparând pentru stăpâna sa broaște, închipuiți-vă, broaște alevarate... și doctorul e acela care a dat rețeta după care se coace broscăria asta. Doamna a în-

bucătarul a gustat din ea, și susține că-i foarte bună. Când totul merge după porunca diavolului, ce poate să facă omul? El are ochi, el vede, el cade în laț.

— Ascultă, tu trebuie să știi bine ce-mi ceri. La mine cineva nu face ce vrea și eu admit mai puțin decât un altul senza aceasta că a fost ispitit. E drept că veți primi numai decât o vacă și un cal; dar aceea la ce trebuie să vă gândiți bine e că eu cer dela țaran mai mult decât pretinde cineva în toată țara. Pe țarinele mele, munca e cel dintâi punct, și oblig pe oameni să muncească pentru ei cu acelaș zel și cu aceeaș sârguință ca pentru mine; sunt foarte rău cu trândavii; și am dreptul, vezi tu, să le fac viața aspră; eu muncesc însu-mi ca un bou, și mi-ar fi tare neplăcut când cineva ar căuta să stea în fața mea cu mâinile încrucișate. Am văzut, frățioare, că, atunci când nu lucrezi, visurile vin, capul te părăsetse, și ești nobun pentru trup. Acum tu ești la strâmtoare, lasă-mă, du-te și socotește asupra tuturor acestora cu ceilalți; reflectează matur, și consultați-vă bine.

— Ei, Constantin Feodorovici, noi ne-am gândit destul! Ce spuneți d-voastră acum, bătrânii ne-au spus-o foarte des în felul lor. Un lucru pe care îl știm e că toți țărâniile de pe moșiile noastre sunt avuți, și se știe și acela că ei nu fură de fel baniș nu i-au picat din cer, iar preoții d-voastră de aici sunt adevărați oameni ai bunului Dumnezeu, nu când le noi, peste tot și ei au înclinat spre

rău, și nu mai este nimeni care să propovăduiască morala.

— Tot atât, mergeți și vă înțelegeți cu ai voștri.

— Bine, Constantin Feodorovici, mergem...

— Ei bine, Constantin Feodorovici, limi veți face binele, nu-i așa, să-mi scadeți o treime ori măcar un pătrar zise mășcăricul în Sibirka albastră care mergea făcându-se la stînga lui.

— Ți-am declarat dela întâiele cuvinte că nu-mi place să mă tocmesc. Ți repet, acum, că nu sunt de fel în cazul entării boier scăpătat pe care vrei să-l afli pe furuș tocmăi în ajunul scădenței datoriei sale dela Lombard. Vă știu eu pe toți pe deasupra, vedeți, știu că voi aveți toți un stat exact despre datoriile nobilei districtului în care vă exercitați meșteșugul, și că urmăriți soa-
dențele ca să apareți numai decât în clipa primejdiei, se înțelege că atunci voi obțineți ceea ce voțiți cu jumătate preț. Dar ce-mi pasă mie, când eu pot, fără nici să mă gândesc la asta, să las în pivnitele mele, în hambare, în magazii, să doarmă în liniște lemne, grâu, cânepă, rășină, cărbuni, și restul? Eu n'am plăti de făcut la Lombard.

— Așa este, Constantin Feodorovici. Fie, dar o fac numai pentru avantajul de a trata cu dăa, căci de aici nu-i de așteptat nici un câștig. Iată arvuna: trei mii de ruble poftim.

(Va urma).

mai de formarea unor puternice fonduri de rezervă dar și de păstrarea și fructificarea lor cea mai sigură. De fapt băncile populare dispun de fonduri de rezervă solide și relativ mari. Acest fond de rezervă a fost la sfârșitul anului 1910 pentru totalul de bănci populare de lei 4.924.919 și 29 bani.

Trecem la capitolul care se ocupă cu organizațiunea administrației băncii populare. În general felul cum este întocmită această administrațiune nu se deosebește de organizațiunea obișnuită a băncilor în general așa că nu ne vom opri mult la acest capitol.

Trebuie însă să scoatem în evidență o dispozițiune esențială a Legii băncilor populare, anume: membrii consiliului de administrație, ai comisiei de cenzori și lichidatori, *nu pot fi decât români* majori și cari se bucură de drepturile civile și politice, nu pot fi, prin urmare străini. Aici legiuitorul a voit să protejeze țărâtimea noastră contra invaziunii străinilor în conducerea băncilor populare.

Organele băncii populare sunt: a) Adunarea generală, b) Consiliul de administrație, c) Comisiunea cenzorilor, d) Contabilul. Noi am că adunarea generală se întrunește în ședință ordinară odată pe an în cea dintâi Duminecă după 15 Februarie. 10 membri ai băncii pot convoca o adunare generală extraordinară. Adunarea este legal constituită când se vor întruni jumătate plus 1 (unu) din membrii acționari. Dacă acest număr nu se întrunește la prima convocare, după a doua convocare adunarea generală este legal constituită *oricare* ar fi numărul membrilor prezenți.

Foarte importantă este dispozițiunea legii că membrii consiliului de administrație sunt *solidar responsabili* pentru pierderile Băncii ce ar rezulta din reaua lor credință sau din neglijența lor. Imprumuturile contractate de către un membru al consiliului de administrație trebuie comunicate primei adunări generale ce urmează. Notăm de asemenea că membrii consiliului de administrație sunt solidar responsabili de împrumuturile contractate de fiecare dintr'ânșii.

Caracteristic este articolul 76 din statutul-tip care dispune următoarele: cât timp capitalul social nu trece de 10.000 lei *funcțiunile* tuturor membrilor consiliului de administrație și a comisiei cenzorilor *sunt gratuite*; iar în cazul când banca populară ar dispune de un capital mai mare ca cel sus precizat onorariile totale ale funcționarilor sus numiți nu va întrece proporțiunea de 15% din beneficiul net anual. Contabilul, care firește depune o muncă mai mare și mai obositoare, va primi însă în toate cazurile o remunerațiune stabilită de consiliul de administrație în proporție cu puterile băncii și cu importanța afacerilor.

În sfârșit cităm și art. 79 din statutul-tip care prevede că societatea nu va putea fi dizolvată dacă cel puțin zece membrii stăruiesc la continuarea ei, *chiar când acești membrii s'ar găsi în minoritate*. Acei cari doresc dizolvarea n'au decât să se retragă din societate lăsând pe ceilalți să continue opera începută muncind înainte la prosperarea băncii. Acest articol din statutul-tip, care de altfel nu este obligatoriu deoarece nu face parte din articolele expres formulate de Legea băncilor populare, are ca scop sporirea numărului băncilor sătești.

Am încheiat cu aceasta analiza noastră asupra organizațiunii actuale a băncilor populare dela noi și vom începe, într'o altă serie de articole, un studiu asupra cooperative-ilor sătești.

Cât privește *situațiunea actuală* a băncilor noastre populare ținem să informăm cetitorii acestui patriotic ziar că *anuarul* băncilor populare pe ultimul an al cărui bilanț este încheiat, pe 1911, nu este încă tipărit. Lucrările statistice cari ne vor da un tablou foarte bogat și cât se poate de instructiv sunt aproape terminate și când anuarul acesta va apare ne vom grăbi a prezenta cetitorilor „Românului” pasagiile mai importante și mai interesante din el. Ne-am adresat Direcțiunii Casei centrale în acest scop și am primit asigurarea că publicul românesc de peste munți va fi servit cu informațiunile cele mai conștiincioase.

Până atunci ne mulțumim a înfățișa cetitorilor cari au binevoit să urmărească aceste expuneri următorul tablou *rezumativ al Băncilor populare din întreaga țară*, încheiat la 31 Decembrie 1910:

Numărul băncilor populare 2.656.—

Capitalul subcris	52.724.874 lei
Cassa, la 31 Dec.	3.869.658 lei
Imprumuturi acordate	80.973.132 lei
Totalul Activului	93.567.883 lei
Capital social vărsat	61.016.395 lei
Dividende	5.115.241 lei
Depuneri spre fructif.	9.388.680 lei
Fond spre rezervă	4.924.919 lei
Totalul Pasivului	93.567.883 lei

Trebuie să observăm că dela 31 Decembrie 1910, când, s'a încheiat acest bilanț, băncile populare au progresat meru și acum, după aproape doi ani, cifrele reale ale situației sunt *mult superioare* celor de mai sus.

Nu putem decât să ne felicităm de o asemenea înfloritoare situațiune căci dacă este ceva într'adevăr important, ceva *vital* în toate preocupările *interioare* ale țării noastre încă necomplete, înghebată sub adăpostul Carpaților, aceasta trebuie să fie în primul rând: *chestiunea țărănească*. Dorind ca țărâtimea noastră să fie puternică și fericită, capabilă de progres și aptă de a forma temelia neclintită a statului și a națiunii și sursa nesecată de vitalitate și energie ofensivă, dorim în acelaș timp progresul și întărirea, expansiunea și gloria națiunii!

Paris, 19 Noembrie.

Mircea R. Șiriani.

Bibliografie.

Au apărut următoarele prețioase studii ale dlui N. Zaharia (București, Calea Griviței 25; depozit general la Librăria Socec):

1. *Psihologia oamenilor mari*. Genialitatea. — Inspirația. — Fericirea. — Timiditatea. — Valoarea morală. — Atitudinea în fața morții. — Sinuciderea. — Pesimismul lui Traian Demetrescu. — Amorul dintre George Sand și Alfred de Musset. — Amorul lui Spencer și al lui Ibsen. — Mizantropia lui Schopenhauer. — Celebritatea. — Prețul 2 lei. Volumul are 288 de pagini.

2. *Tipuri sociale*. Intrigantul. — Arivistul politic. — Nihilistul intelectual. — Arivistul literar. — Funcționarul arivist. Un volum, 1 leu 50 bani; ediție de lux, 2.50.

3. *Mihail Eminescu*. Vieța lui. — Nebunia. — Temperamentul și caracterul. — Pesimismul.

— Valoarea morală. — Zâmbetul lui. — Vieța sentimentală. — Cum concepea amorul. — Inteligența și imaginația. — Geniul său poetic. — Romanul „Geniu pustiu”. — Nuvelele lui. — Personalitatea sa artistică. — Vederile lui politice. — Eminescu ca om și literat. — Bibliografia scrierilor lui Eminescu, despre Eminescu și despre Veronica Micle. 1 vol. de 358 pagini, 3 lei; Ediție de lux, 4 lei.

4. *Studii Psihologice*. Remușcarea. — Remușcarea în dramele lui Shakespeare. — Dezolarea. — Consolarea. — Calomnia și lingusirea. Prețul 1 leu; Ediție de lux, 1.50.

Recomandăm cu căldură publicului românesc aceste studii de mare valoare pentru intelectualitatea neamului nostru. D-sa mai are și alte studii apărute în anii trecuți ca: Frica de moarte, Psihologia prostului, „Cuceritorul de inimi” etc.

Noutăți literare!

„Calendarul Lumea Ilustrată” 1913 a 1 cor. 50 bani + 20 fileri porto, recomandat 45 fil.

„Amicul Poporului” (1913 a 70 fileri + 10 fileri porto.

„Posnașul” a 60 fileri + 10 fileri porto.

„Calendarul Săteanului” a 30 fil. + 5 fileri porto.

„Calendarul Național” a 40 fil. + 5 fil. porto.

„Păcălici”, calendar glumeț a 30 fil. + 5 fil. porto.

POȘTA REDACȚIEI.

Dlul A. D. B. Materialul trimis și poeziile sunt neîntrebuintabile.

G. Ch. Rîndurile dy. nu sunt îndejuns de la murire ca să poată fi publicate.

Interesat: Dl. Dr. H. C. German face practică medicală la clinica profesorului universitar Reșezey. În ori ce chestii medicale să vă adresați: Bialaposta, „Központi Klinika”.

Dlul I. N. P. Supărarea dy. e nemotivată, rubrica noastră „Pagini Răslețe” o hrănim după printră cu material tot atât de bun ca cel dela taibeton. Celelalte vor urma. Salutări.

Dlul I. I. C. Rectificarea să nu se mai facă.

Dlul Dr. C. S. La „Informațiuni” și pagina 13 a numărului de azi găsiți toate informațiunile dorite.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Constantin Nicolae, Covâșiaț. Dr. I. Marsieș advocat Arad, Székelyi n. 1 sz.

Alex. Văcărescu, Hold. Comunicați-ne ce Nr. nu ați primit, ca să vi-l trimitem.

Filip Vuia, Aga. Teamai în ziarul de azi publicăm întreaga listă a lezurilor trase. Vă rugăm să căutați Dvoastră.

Redactor responsabil. Constantin Savu.

Abonați

„POCĂIȚII”

Cea dintâi lucrare românească asupra acestei secte, provăzută cu indice și registru biblic. La orice întrebare deschizi cartea și află răspunsul...

Preților! Aveți predicile gata împotriva pocăiților!

Manual indispensabil. Abonament la autor: până în 10 Noembrie st. v. 2 cor. + 10 fl. porto. A se adresa la:

Dr. Nicolae Brânzău,
pa'oli în Vulkán.

(Ba 563 - 3)

Pianuri excelente, pianine și harmoniu

cu prețuri ieftine se vând la

FARKASHÁZI și BIRO magazin de piano

BUDAPESTA, Váci-körút nr. 12.

Condițiuni favorabile de plătire. Schimburi de vechi piano

Din cauza morței

soțului meu, vând prăvălia cu mărfuri mixte, vad vechi, cu trafic și mușterii stabili, mergând bine. Să preferă comercianții români.

Văduva Fl. Schiopu.
Versecz (Banat).

Si 588—3

In cancelaria subscrișului află imediat aplicare

un candidat de avocat

cu praxă. Reflectanții să se adreseze subscrișului, arătând și condițiunile.

Dr. Gavril Suciu,
advocat Hätzeg.

(Su 569—5)

Ba 116—280)

Gustați**Berea SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru”.**Altoi de viie americană**

se află de vânzare în cantitate cât de mare altoite pe Riparia Portalis și Riparia Rupestret bine dezvoltate cu rădăcini puternice, Soiurile (varietățile) cele mai fine de vin și pentru masă Altoit pe Rip. Por. în uscat:

Cl. I. 1000 buc. de vin 170 coroane

„ I. 1000 „ de masă 180 „

Altoite pe Rip. Rupistret în verde de 2 ani cu rădăcini puternice

Cl. I. 1000 buc. de vin 160 coroane

„ I. 1000 „ de masă 180 „

Altoită pe Rip. Ripistret în verde de 2 ani cu rădăcini puternice o varietate foarte căutată. Se coace în luna lui Iulie gustoasă cu miros tămios, numită Perle de Ciala (Csáha gyöngy) 1000 buc. cl. I de 2 ani cu rădăcini 225 cor. In verde fără rădăcini ori și ce varietate pentru vin 1000 buc. cl. I 70 cor., de masă 1000 buc. 80 cor. Americană pentru altoit lungă 40—45 cm. grosă 6—12 cm.

Riparia Portalis lungă 40—45 cm. grosă 6—12 cm. 1000 buc. 13 cor. Cu prețul de sus numite pachetarea în lăzi predate până la gara cea mai apropiată.

Cumpărătorii trimit ca căpară (arvună) 10%.

Adresați-vă cât de grabă la

Gheorghe Păcurar și Petru Popa,
producători de altoi și viticultori.

Magyarád Nr. 276 (com. Arad).

(Pa 561)

Cel mai mare deposit de blănării

I. STEFLEA, blănar

Sibiu-Hermannstadt, Grosser Ring 18.

Imi permit a atrage atențiunea on. public asupra depositului meu, bogat asortat, de boa, manșoane, după moda cea mai nouă, dela cele mai ieftine până la cele mai fine, precum și blane de călătorie, saci pentru picioare, manșoane pentru vânat, căciuli, etc. și tot soiul de piei, — pentru sezonul de iarnă. Pentru veritabilitate garantez.

Reparaturi sau transformări rog a mi-se aduce de vreme la cunoștință deoarece în sezonul înaintat nu pot fi toate primite.

Premiat cu medalia de stat la expoziția de blănării din Budapesta în anul 1911.

[Se 390—10]

KUGEL KÁROLY

FOTOGRAF

TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV.-BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, mărimi de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execută cărți postale cu fotografii, fotografii pe porțelan pentru pietrii monumentale, după orice fotografii. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

(Ku 108—)

Prăvălia românească

de coloniale și delicatose a lui

George Ștefu

din Arad, strada Deák

Ferenc 7. (în față cu „Librăria diecezană”) are

Telefon pentru oraș și provincie:
Nr. 881.

(Se 549—10)

In atențiunea băcanilor!

MORI pentru MAC

ȘI

CUMPENE

excelente și cu prețuri moderate se capătă la fabrica

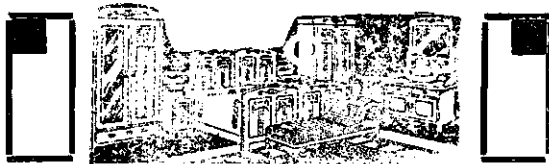
THINSZ A.

BUDAPESTA, IX, str. Liliom 50.

Tl 163 60

VERES FERENCZ

FABRICĂ PENTRU LUCRĂRI DE MĂȘAR ȘI PENTRU MOBILE, ARANJATĂ CU MAȘINI ELECTRICE
DEJ—DEÉS, Str. Kossuth L. nr. 62.

Execută totfelul de lucrări în bransa mășarului precum și mobile pentru casă, — birouri, — prăvălii, — farmacia și aranjarea școlilor după orice desemn.

Mare magazin permanent de mobile pe lângă prețurile cele mai convenabile.

(Ve 195—)

Radó Gyula

magazin de pardesiuri pentru dame

■ ARAD ■

Au sosit

noutăți de

toamnă și

de iarnă,

asortiment bogat:

Raglone engleze,
Pardesiuri moderne pentru dame,

Paltonașe de plisă,
Pardesiuri Brocca,
Paltoane pentru teatru,

Blane engleze,
Pardesiuri de lână,
Costumuri engleze,

Paltoane pentru fete,
Pardesiuri pentru copii,
Talii moderne,

Halaturi, jupoane, mod.

Haine și talii
de doliu.

Prețuri fixe. Telefon 238.

(Ra 531—10)

Cine voește să cumpere
INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode,
elegante și durabile acela să cumpere cu
încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar
(SZATMÁR) Deák-tér.

— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat **numai** ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii dragălașe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și cioboate după măsură.

Karton Aladár

„Alba” fabrică de ghips Orăștie-Szászváros.

Oferă ghips fabricație proprie, fabricat după sistem englez brevetat, de-o solidaritate mare deci un ghips

special de stucatură pentru sculptură
modele și alabastru

care poate suferi mare mixtură, — expediat prompt și eventual pentru expediere mai târzie, cu prețurile cele mai moderate.

Faceți o încercare, deoarece

K 135-30

cine lucrează cu ghips „Alba” face economie în bani!

EDUARD v. DERERA urmașul lui BADOCŞAY.

Temesvár-Josefstadt, Scudler Platz 1.

TELEFON 374.

□ □ □

Telegrama: DERERA, Temesvár.

Recomandă depozitul său bogat în tot felul de *tinichea, ferecături* la *clădiri* și *mobile*. *Instrumente* pentru toate ramurile industriale, *Afriqué* de calitate primă, *colivii* pentru pasări, *mese de spălat* pentru culine, *patentate*, *dulapuri de gheață*, *aparate* de făcut unt și *aranjamente* pentru culine, depozit mare de *vase trainice de fier*, *cuptoare „Meteor”*, *cuptorase „Triumph”*, vase de *aluminiu*, *impletitori de drot (sărmă) sprizuri de vii*.

Serviciu atent, prețuri fixe și ieftine.

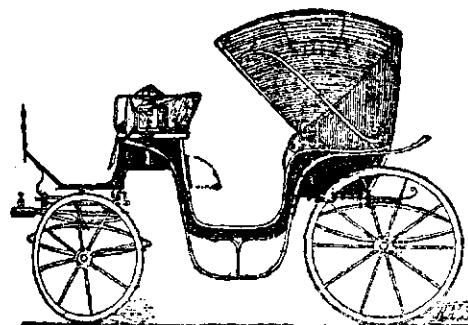
Heinrich Rastel

Ra 70-30

fabricant de trăsuri,

Sibiu, Strada Rosenanger 18.

Aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că țin în depozit cele mai moderne **TRĂSURI** precum și totfelul de **CĂRUȚE**. Primesc ori-ce lucrare de **reparare** și **transformare**, **văpsire** și pregătire de șele în preț foarte ieftin. o o o

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar

Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronospori altoii sunt foarte frumoși și dezvoltăți la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiecare viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”

(A 539)

Babalna (u p. Szászváros)

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg

din Sibiu str. Cisnădiei 9

este cel dintâi și unicul magazin

de pianuri și harmoniuri

al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Își recomandă la caz de lipsă de

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumentele alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.

(He 321-30)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie pentru ferestre

(Fi 226-50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15-16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

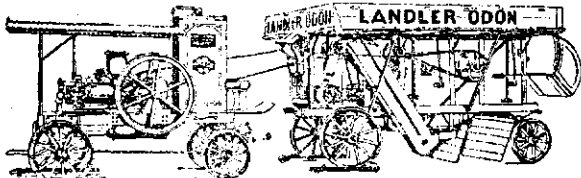
Renomitatele

MOTOARE CU ULEIU BRUT

MOTOARE CU BENZIN. LOCOMOBILE. IMBLĂTITOARE EXCELENTE.

ARANJAMENTE PENTRU MORI.

De vânzare pe lângă cea mai deplină garanță și în rate pe mai mulți ani, la:

Lander Ödön Motortelepe,
Budapest, VI Lovag-u 2**NOUȚATE!** Lucru bun și ieftin!

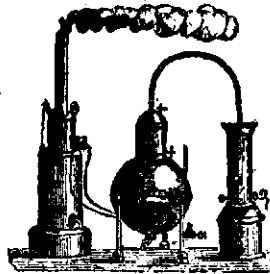
Cheltuială de lucrare 1/2, fl. Fără control dăm partea finanțelor.

Motoarele pot fi văzute în lucrare și imediat se expediază. Locomotive și motoare uzate se schimbă. Catalog de prețuri ilustrat gratis.

La 161-26

RADUCZINER LAZAR

ALĂMAR

Timișoara (Temesvágyváros) str. Farkas 12
Casa proprie.Execută **Căzane pentru spirt**, — pentru vâpsitorie chimică și — pentru **ferberea rachiului** din material excelent, pe lângă garanță și cu condițiuni favorabile de platire.

Reparările se execută prompt și cu prețuri moderate.

Ra 174-20

Margel N. ciasornicar și
ORĂȘTIE (Szászváros) Vásárutca
lângă „HOTEL CENTRAL“.

Cel mai mare depozit de totfelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de meta și nickel. Artelii de argint de China Berendorfer Cristofle și tacâmuri de argint. Ochelari și zwickeri de Rathenov. Articole optice de aur și argint. Reparaturi solid și ieftine.

(Ma 467)

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

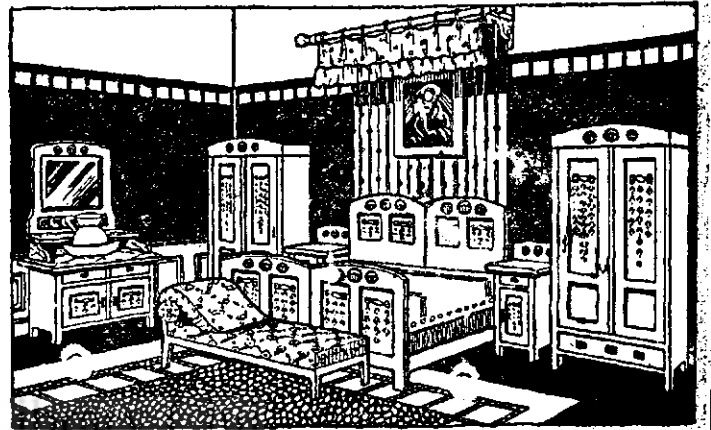
VÂRȘEȚ, strada Kudritzner n-rul 41-46.

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 113-120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Ingrădiri cu pietri mormântale.

Lespezi pe mormânt, sarcofage

dela cele mai simple până la cele mai pompoase, din material foarte durabil care întrece piatra cioplită, cu prețuri ieftine pe lângă garanță; execută pardoseli de granit, totfelul de specialități de pietrii artificiale, vase de flori, stâlpi, decorații pentru grădini, fântâni arteziane, trepte, decorații pentru zidiri, în orice stil; desemnuri și proiecte face gratis și în provincie:

Némethy István,sculptor, întreprindere de zidiri cu ciment și beton
Gluj—Kolozsvar, strada Bástja n-rul 4.

TELEFON nr. 644.

Ne 156-20

Cel mai mare magazin de blănărie.

Bordy József

Marosvásárhely Széchenyi-tér 52.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile.

Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. — manșoane, boale și căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine.

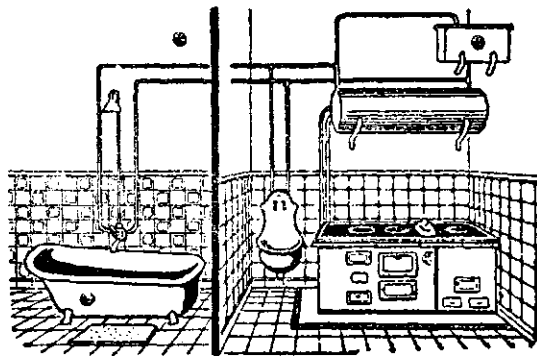
Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, astuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u. rang.

(Bo 126)

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pt. lumină electrică, apeduct, aranjamente pt. băi, canalizări și closete.

SIBIU, Fingerlingsgasse N. 3.

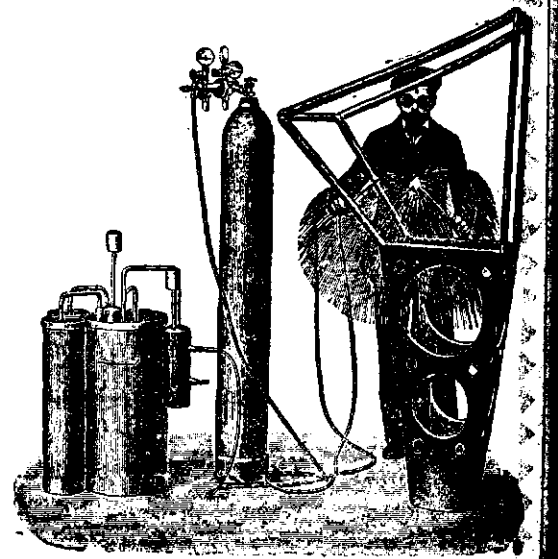
Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și ingradiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete de closete pentru canalele din orașe. Instalări de băi, apeducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adevărit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani. (Vi 159-60)

Cea mai perfectă execuție de instalări de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și țincuire. — Proiecte și planuri gratuit și prompt.

Prima fabrică pentru lipit și tăiat cu autogen.

Körmendy Ferencz és TsaBUDAPESTA, IX. Üllői út 117 szám.
Telefon 20-59.)Invenție ungurească, brevet propriu!
Pistolul cu pocnește! Pistolul nu se încălzește!

Specialități pentru aranjarea lipirei autogen. Primește spre lipire orice obiecte de fier și metal, precum și cazane, apoi execută recitoare de apă, boilere și corpuri recitoare.

(Ko 199-120)

Dacă suferi în dureri de stomac!

Fară durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și în cele neglijate cazuri, folosește

„LAXA” (purgativul de fiere) ^{a lui} SÁNDOR.

curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolositoare cari sînt lipite de ele și prin aceasta împiedecă incuierile și toate morburile care proveni din aceste, ș. a. : durere de cap, sgârsciuri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăieli etc.

O sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fiere „LAXA” va fi permanentă dacă deodată se folosim

„Regenolul” balsam de stomac ^{a lui} SÁNDOR

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sînge și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de coș și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

O sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fileri. Originalul „LAXA” și „REGENOLOI.” se poate afla la preparatorul

SÁNDOR ZOLTÁN

farmacist în Erdőszentgyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGERUL” și e de recomandat să fie cu atențiune!

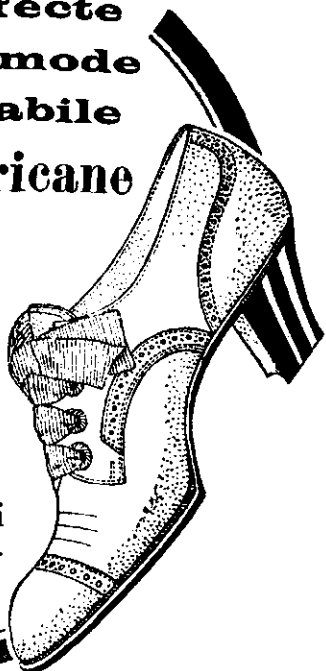
(Sa 572—)

THE VERA.

American Shoe

Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by
Wm. & W. Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa

ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect!

(Bu 233)

Dacă vrei să cumperi Tea și rum fin

să vă adresați firmei

VOJTEK și WEISZ

în ARAD.

TEA:		RUM:	
	Cor.		Cor.
1 pachet mixtură f. fină	—50	1/2 litru „Hungaria”	1-10
1 ” ” ” ” ”	1—	1 ” ” ” ” ”	2-20
1 ” ” ” ” ”	2—	1/2 ” ” ” ” ”	1-30
1 ” ” ” ” ”	2-50	1 ” ” ” ” ”	2-60
1 ” sfărămături fine	—40	1/2 ” ” ” ” ”	1-80
1 ” ” ” ” ”	—80	1 ” ” ” ” ”	3-60
1 ” ” ” ” ”	7—	1/2 ” ” ” ” ”	2-70
1 ” POPOFF nr. 4	7—	1 ” ” ” ” ”	5-40
1 ” ” ” ” ”	5-50	1/2 ” ” ” ” ”	3-70
1 ” ” ” ” ”	4-50	1 ” ” ” ” ”	7-40

Comenzile făcute cu poșta se expediază prompt.

(Vo 506—)

Agenția principală a fabricii de mașini a căilor ferate imp. și reg.

Mare depozit de mașini de imblătit, motoare cu benzină, absoluitoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori totfelul de mașini și reevizite economice. Noutate! Patent Record II, mașini de semănat, excelentă: 3 mașini combinate.

Agenția fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în

TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezelor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.

Agenția fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții

BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, imblătitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de imblătit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicarea lemnului. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agenția soc. pe acții Alfa Separator

pentru totfelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburitoare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări de greutate cu aburi și benzină

Ardesie-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

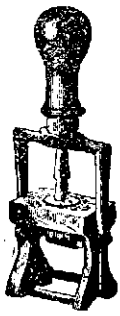
Schimb de orice fel de mașini de imblătit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinilor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Blrou și deposit: **IOSIF LÁNYI** Brașov strada Lurgă 201. Telefon Interurban: 362.

(La 505)

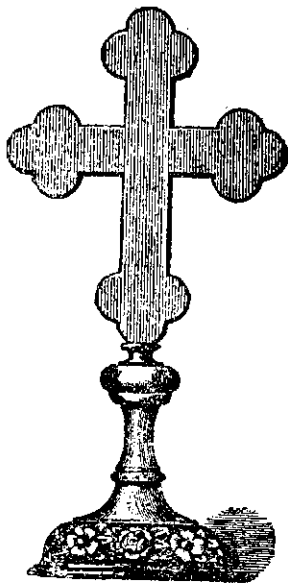

Tot felul de **STAMPILE** drăguțe, ieftine și de o execuție practică, apoi orice articole din această branșă se pot procura numai dela prima fabrică de stampile din Sibiu a lui

A. R. FELD

fabrică de ștampile de gumă

Sibiu-Nagyszeben str. Elisabeta 17.
(Te 388)

IOSEF JIKELI

Sibiu—Nagyszeben str. Cisnădiei nr. 47.

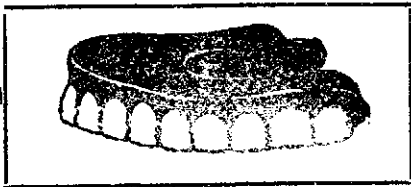
Obiecte de bucatărie: porcelan, farfurii și blide înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi: oglinzi, țigle de sticlă.

Scule bisericești: Cupă și vas de botez, potire argintate, pe dinăuntru aurite, căldărușe pentru apă sfințită, cădelniță, cruce, candelargintate, sfeșnice de altar, candelargintate de bronz, candelabre.

Ieftin de tot!

Catalogul gratis și franco.

(Ji 573-60)

Atelier de dentistică specialist de Viena.

CAROL BERNWIESER

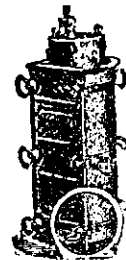
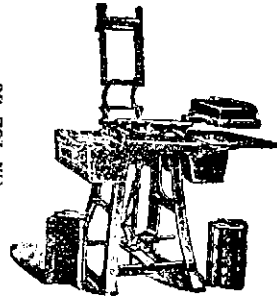
fost asistent și tehnic de primul rang în atelierul din Viena. Dinți artificiali și garnituri de dinți în ori ce fel de execuție. — Atelier special de Viena pentru dinți modern: Coroana de aur, poduri, lucrări de porțelan, aparat de dinți. Optuator, supărarea de vine și regularea pentru vorbit ș. a.

Orele pe zi dela 9—12 și 3—6 ore. Duminica și sărbătorile dela 9—12 ore a. m.

BRAȘOV, strada Casteiului nr. 46.
(lângă Hotel „CONTINENTAL”) (Te 585—50)

Valorizare de nisip!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.
Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de ciment pentru lucru de mână.
B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și ciment.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizare a nisipului.

SZANTO és BECK, ingineri Fabrică de mașini pentru industria de nisip.
BUDAPEST, VIII, Viola-utca 7 szam.

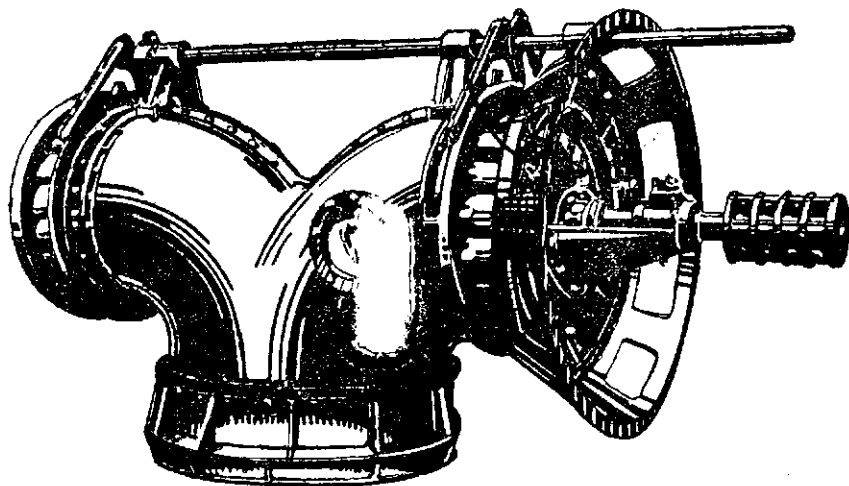
FRĂȚII SCHIEL

fabrică de mașini, stabilimente pentru edificare de mori, turnătorie de fer în

BRAȘOV.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Efectuează stabilimente de turbine, motoare și locomobile de ulei brut, „Corona”, mori mănate cu motoare și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisiune, mașini de scărmanat și de tors lână.

FRANCIS-TURBINE

in cea mai bună și aprobată execuție și cu efect cel mai mare și avantajos.

SI 50—60 III.

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârciuri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgăiel, etc. folosește:

Purgativul de fier (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

(No 227—104)